

МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ОЦІНЮВАННЯ СТІЙКОСТІ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Бойко В.В., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна, tori704@bigmir.net, orcid.org/0000-0002-3312-5948

Куїмова А.С., Національний транспортний університет, Київ, Україна, kuimovan@ukr.net, orcid.org/0000-0002-4308-9629

METHODS AND APPROACHES OF EVALUATION OF THE MOTOR ENTERPRISES SUSTAINABILITY

Boiko V.V., PhD, National Transport University, Kyiv, Ukraine, tori704@bigmir.net, orcid.org/0000-0002-3312-5948

Kuimova A.S., National Transport University, Kyiv, Ukraine, kuimovan@ukr.net, orcid.org/0000-0002-4308-9629

МЕТОДЫ И ПОДХОДЫ ОЦЕНКИ УСТОЙЧИВОСТИ АВТОТРАНСПОРТНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Бойко В.В., кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина, tori704@bigmir.net, orcid.org/0000-0002-3312-5948

Куимова А.С., Национальный транспортный университет, Киев, Украина, kuimovan@ukr.net, orcid.org/0000-0002-4308-9629

Постановка проблеми. В сучасних нестабільних умовах функціонування підприємства автомобільного транспорту як і інші підприємства виробничої і невиробничої сфери повинні підтримувати рівень ефективності діяльності та конкурентоздатності. Необхідною умовою підвищення ефективності функціонування і безперервного розвитку підприємств є забезпечення їх стійкості на основі врахування впливу факторів зовнішнього середовища і змін в діяльності суб'єктів господарювання.

Процес оцінки стійкості підприємств потрібен для здійснення подальших дій спрямованих на її забезпечення, а саме:

- прийняття рішення в сфері організації перевезення вантажів та пасажирів та інших послуг;
- визначення норм і нормативів для планування діяльності;
- внесення коригувань в інвестиційну політику;
- прийняття рішень про залучення і розподіл фінансових ресурсів на різні цілі підприємницької діяльності тощо.

Викладене обумовлює актуальність дослідження підходів та методів, системи показників, які використовуються для оцінювання стійкості підприємств в науковій методології та практиці.

Аналіз публікацій та постановка завдання. В останні роки підходи та методи до оцінювання стійкості підприємств знайшли відображення в працях як іноземних (Асаул М.А., Мирзликіна Г.С., Коняшова А.В., Табачнікова Е.В., Корчагіна Є.В.), так і вітчизняних вчених (Чумак Л. Ф., Глушко О. В., Яловий Г.К., Григорська Н.М., Яременко О.Ф., Пономаренко Т.В.). Значна увага в наукових працях приділяється підходам та методам вимірювання економічної стійкості підприємств і зокрема – оцінюванню фінансової стійкості, які висвітлюються в працях таких науковців, як: Білик М. Д., Кизим М.О., Конопляник Т.М., Русіна Ю.О., Самсонова К.В., Яловий Г.К. та інших.

Розвиток сучасного інструментарію оцінювання стійкості підприємств передбачає розгляд підходів та методів, враховуючи концепцію стійкого розвитку, з урахуванням не тільки економічної, а й соціальної і екологічної складових.

Проведене дослідження дозволило встановити, що універсального підходу і методу до оцінювання стійкості підприємств не існує, а специфіка функціонування підприємств різних галузей потребує адаптації методичного інструментарію до визначення їх стійкості.

Саме тому визначення та аналіз підходів і методів які можуть бути використані для оцінювання стійкості підприємств автомобільного транспорту потребує подальших теоретичних та практичних розробок. Таким чином метою дослідження є аналіз підходів і методів оцінки стійкості автотранспортних підприємств в сучасних умовах.

Основна частина. Оцінювання рівня стійкості в умовах впливу дії негативних факторів здійснюється суб'єктами господарювання з метою забезпечення ефективності діяльності. Оцінювання стійкості підприємств повинно ґрунтуватися на таких основних принципах, як [9]: науковість, комплексність, об'єктивність, систематичність, оперативність.

Так, принцип науковості при проведенні оцінювання передбачає використання новітніх методик, розробок і показників, що відображають економічні закони розвитку сучасного суспільства, останніх досягнень науки і накопиченого досвіду. Принцип комплексності передбачає дослідження всіх складових стійкості підприємства і врахування впливу на рівень його стійкості дії факторів внутрішнього і зовнішнього середовищ. Принцип об'єктивності передбачає відсутність арифметичних помилок у розрахунках, правильне застосування методики розрахунку окремих показників та оцінки впливу окремих факторів. Принцип систематичності передбачає проведення оцінювання рівня стійкості підприємства зі задалегідь визначеною періодичністю з метою створення цілісного уявлення про динаміку господарських процесів на підприємстві. Принцип оперативності вимагає, щоб результати оцінювання дозволяли своєчасно прийняти відповідні управлінські рішення користувачами. Своєчасна та доречна інформація дає можливість оперативно оцінити минулі, теперішні чи майбутні події та вжити необхідних заходів для виправлення ситуації або її поліпшення, служити інформацією для прогнозування майбутнього стану підприємства.

Аналіз існуючих в науковій літературі методичних підходів до оцінювання стійкості підприємств дозволив зробити висновки, що вони базуються на різних поглядах науковців до сутності поняття «стійкість підприємства». На сьогоднішній день існують три основні підходи до оцінювання стійкості підприємств: сценарний, адаптивний та вартісний.

Сценарний підхід є гнучким інструментом стратегічного планування безпеки розвитку підприємства. Сутність сценарного підходу полягає у розробці декількох змістовно різних, але спрямованих на досягнення поставлених цілей стратегій розвитку, з яких вибирається один за умов прийнятної ризикованості, що приводить систему в безпечний стан. Різноманіття прогнозних завдань при стратегічному плануванні розвитку може бути зведене до двох основних типів [9]:

- пошуковий сценарій, який описує, виходячи з існуючої ситуації, стан системи і домінуючі тенденції її трансформації, послідовність подій, що логічно призводять до можливого майбутнього стану системи;

- нормативний вид сценаріїв орієнтований на визначення шляхів майбутніх бажаних станів об'єкта дослідження, які приймаються в якості цілей.

Сценарне прогнозування може бути здійснене з використанням дедуктивного (заснованого на аналізі факторів, що впливають на поведінку об'єкта прогнозування) та індуктивного (заснованого на покроковому аналізі поведінки в межах певної ситуації) методів.

Адаптивний підхід до оцінювання стійкості підприємства передбачає накопичення та аналіз інформації про попередні управлінські ситуації, розробку нової поведінки на основі минулого досвіду. При цьому основним орієнтиром є закладені в систему управління цілі та прогностичні значення параметрів, що описують ситуацію [2]. Таким чином, підхід передбачає постійну адаптацію стану системи до вимог зовнішнього середовища для досягнення її рівноваги з оточенням. Підхід дозволяє швидше реагувати на зміни, дотримуючись оптимального співвідношення між внутрішніми характеристиками підприємств та зовнішніми умовами середовища їх функціонування.

До процесу формування та функціонування адаптивної системи управління стійкістю підприємства пред'являються такі основні вимоги [1]:

- коректність обліку складного просторово-часового причино-наслідкового характеру взаємодії елементів внутрішнього і зовнішнього середовища функціонування підприємства;

- постійне відслідковування адекватності алгоритмів ухвалення управлінських рішень умовам функціонування підприємства;

- пріоритетне значення гнучкості та варіативності алгоритмів ухвалення управлінських рішень і реалізації дій щодо рухливості організаційної структури;

- необхідність використання спеціального математичного апарату для вирішення завдань оптимального регулювання і прогнозування динаміки розвитку.

Останніми роками окремими науковцями [5,8] пропонується для оцінювання стійкості підприємства застосовувати вартісний підхід. Згідно цього підходу управління – стратегія, цілі, бізнес-процеси, показники оцінки діяльності визначаються на основі аналізу їх впливу на зміну вартості для акціонерів. Таким чином, рівень стійкості оцінюється через здатність менеджерів забезпечити зростання вартості підприємства у довгостроковій перспективі та передбачає узгодження інтересів зацікавлених сторін підприємницької діяльності.

Застосування цієї концепції вимагає, щоб всі дії керівництва підприємства ґрунтувалися на вартісному мисленні, яке зумовлено наявністю двох компонентів – вимірюванням вартості підприємства та вартісною ідеологією управління. Це дозволяє підприємству досягти стабільного руху у напрямку зростання вартості, узгодити всі інші цілі управління та забезпечити його довгострокові перспективи.

Розглянуті підходи передбачають оцінювання стійкості підприємства як за окремими (абсолютними та відносними показниками діяльності), так і за інтегральними показниками.

Перевагою використання окремих показників є простота розрахунків і легкість в інтерпретації результатів оцінювання. Так, в деяких роботах вітчизняних та іноземних науковців для характеристики фінансової стійкості підприємств використовуються показники поточної ліквідності, коефіцієнта автономії, наявності власних оборотних коштів [7,11]. Проте такі розрахунки характеризують стан окремих складових стійкості підприємства, зокрема – економічної чи тільки фінансової, що обмежує їх використання.

Стійкість підприємства за його складовими (економічною, соціальною та екологічною) повинна характеризуватися окремими критеріями, які мають визначатися з урахуванням умов функціонування суб'єкта господарської діяльності. Таке уявлення про стійкість підприємства дозволяє обирати для її оцінювання інтегральний показник. Інтегральний показник повинен надати можливість для проведення як ретроспективного, так і перспективного аналізу, враховуючи можливість переходу від якісних оцінок до кількісних за допомогою математичних та статистичних методів і врахувати синергійний ефект від взаємодії складових стійкості. Інтегральний показник може визначатися як з урахуванням, так і без урахування коефіцієнтів вагомості його складових.

В економічній літературі науковцями широко пропонуються моделі обчислення інтегрального показника з використанням різних методів. При цьому, як правило, розраховуються і окремі показники, що дозволяють проаналізувати складові стійкості, і узагальнюючий показник стійкості [3]. Так, в роботі [10] запропонована методика оцінки стійкого розвитку вантажного автотранспортного підприємства на основі інтегрального показника.

Побудова і використання інтегрального показника, який відображає стійкість підприємства, повинні передбачати врахування певних вимог [4]: чітке відображення мети його побудови та можливість вирішення поставлених завдань відповідно стратегії підприємства; достатня інформативність; проста і зрозуміла інтерпретація; врахування інформативності його складових; інваріантність стосовно одиниць вимірювання його складових; максимальне відтворення варіації його складових; статистична значущість вагових коефіцієнтів його складових.

Існують два підходи до формування інтегрального показника: адитивний і мультиплікативний. Адитивний підхід є більш поширеним і використовується, коли є підстави вважати, що кожна складова лінійно і адитивно впливає на досліджувану якість об'єкту. Його найчастіше використовують, коли зменшене значення за одним критерієм компенсується зростанням значення за іншим критерієм. В такому випадку, якщо значення складового критерію дорівнює нулю, загальне значення інтегрального показника може мати прийнятне значення за рахунок інших критеріїв. Мультиплікативний підхід використовується тоді, коли базисні показники характеризують відносні величини. Такий підхід є дуже чутливим до низьких значень показників, оскільки значення навіть одного показника близьке до нуля фактично може нівелювати вплив інших показників.

Проведене дослідження дозволило визначити основні методи, які застосовуються для оцінювання стійкості підприємств, а саме: аналітичний, графічний, евристичний, нечіткої логіки, комплексної оцінки. Характеристики, переваги і недоліки зазначених методів представлені в табл. 1.

В основу аналітичних методів оцінювання стійкості підприємств покладені науково-обґрунтовані, на базі проведення дослідження за допомогою аналізу статистичної інформації, та доведені аналітичні залежності. Аналітичні методи включають логіко-економічні та економіко-математичні методи дослідження.

Логіко-економічні методи призначені для елементарного оброблення і оформлення інформації та широко застосовуються в оцінюванні стану підприємств (відносні і середні величини, показники варіації, ряди динаміки, групування, порівняння тощо).

Економіко-математичні методи (детермінованого факторного та стохастичного аналізу) дозволяють не тільки визначити рівень стійкості підприємства, але й оцінити причини його зміни. Методи детермінованого факторного аналізу дозволяють оцінити вплив окремих факторів, як кількісних, так і якісних, на рівень стійкості підприємства. Методи стохастичного аналізу забезпечують визначення впливу факторів, для яких неможливо побудувати жорстку детерміновану факторну модель або які не можуть бути наведені одним кількісним показником.

Таблиця 1 – Характеристики основних методів оцінювання стійкості підприємства
 Table 1 – Characteristics of the main methods of assessing the sustainability of the enterprise

Назва методу	Сутність методу	Переваги	Недоліки
Аналітичний метод	Визначення рівня та динаміки стійкості підприємства за функціональними залежностями на основі встановлення кількісних та якісних зв'язків між окремими показниками.	Простота розрахунків. Застосування інформації публічної фінансової звітності. Забезпечує об'єктивність розрахунків. Надає можливість оцінювати вплив різних факторів на рівень стійкості підприємства.	Дозволяє отримати тільки кількісну характеристику стійкості. Потребує статистичних даних. Не завжди дозволяє отримати однозначні висновки за результатами розрахунків.
Графічний метод	Наочне представлення результатів оцінки стійкості підприємства з використанням діаграм, графіків, матриць.	Надає можливість наочного представлення результатів оцінювання.	Не дозволяє отримати кількісну характеристику стійкості підприємства.
Евристичний метод	Рівень стійкості підприємства за складовими оцінюється на основі індивідуальних думок і досвіду експертів.	Дозволяє отримати як кількісну, так і якісну характеристику стійкості підприємства. Відносна простота прогнозування стану підприємства, у тому числі в умовах неповної інформації.	Суб'єктивність думок експертів та обмеженість їхніх суджень.
Метод нечіткої логіки	Дозволяє формалізувати нечіткі уявлення про стан підприємства шляхом трансформації мови слів в мову кількісних оцінок.	Можливість оперувати вхідними даними, які задані нечітко. Не потребує багато часу на з'ясування точних значень змінних і складання рівнянь, що їх описують. Надає можливість оцінки різних варіантів вихідних значень.	Суб'єктивність думок експертів. Не завжди дозволяє отримати однозначні висновки за результатами розрахунків.
Метод комплексної оцінки	Базується на комплексній оцінці стійкості підприємства за результатами статистичних даних щодо його поточної та попередньої діяльності.	Дозволяє отримати узагальнюючу оцінку стійкості підприємства	Трудомісткість розрахунків. Потребує статистичних даних. Не завжди можна отримати однозначні висновки за результатами розрахунків.

В економічній літературі широко пропонуються факторні моделі для діагностики імовірності банкрутства підприємств, для оцінки фінансової стійкості підприємств [6, 11, 12].

Для відображення і оформлення матеріалів оцінювання рівня стійкості підприємств широко використовується графічний метод. Він дозволяє особливим способом наочного зображення і узагальнення аналітичної інформації представити висновки про стан і діяльність підприємства за допомогою геометричних фігур, малюнків чи схематичних карт.

Для дослідження і прогнозування стійкості підприємств широко використовують евристичні методи, які ґрунтуються на індивідуальних чи колективних оцінках. Застосування евристичних методів дає можливість доповнити нестачу економічної інформації або компенсувати повну її відсутність, провести оцінку діяльності без трудомісткого дослідження. Однак ці методи мають і суттєвий недолік – суб'єктивізм думок експертів та обмеженість їхніх суджень.

Метод нечіткої логіки дозволяє здійснити оцінювання рівня стійкості підприємства на основі формалізації нечітких уявлень про його стан шляхом трансформації мови слів в мову кількісних оцінок. Проведені дослідження дозволяють стверджувати, що він є також найбільш прийнятним для проведення антикризового моніторингу.

Комплексний метод оцінювання передбачає розгляд стійкості підприємства, враховуючи взаємодію її складових (економічної, соціальної та екологічної) і тим самим забезпечує більшу об'єктивність результатів інтерпретації поняття «стійкість підприємства». Отже, за цим методом передбачається загальна оцінка, в межах якої враховується синергійний ефект від взаємодії складових стійкості. Основним недоліком цього методу є трудомісткість у використанні.

Зазначені методи можуть бути використані як для оцінювання загального показника стійкості автотранспортного підприємства, так і для оцінки його складових. При цьому вирішуються наступні основні завдання: ідентифікація та кількісна характеристика стану підприємства; виявлення змін в стані підприємства в просторово-часовому вимірі; виявлення основних факторів, які впливають на зміну стану підприємства; прогноз основних тенденцій розвитку підприємства. Основні проблеми оцінювання стійкості автотранспортних підприємств в сучасних умовах функціонування пов'язані з визначенням переліку факторів впливу на її рівень та трудомісткістю розрахунків більшості методик.

Висновки. Таким чином, методичне забезпечення оцінювання рівня стійкості підприємств характеризується значною кількістю інструментів і засобів її здійснення. Вибір методів оцінювання стійкості підприємства, які дозволяють оцінити її рівень та динаміку і розробити комплекс заходів, спрямованих на поліпшення стану підприємства в умовах невизначеності, залежить від конкретно обраних складових стійкості та напрямів діяльності суб'єктів господарювання.

При практичному використанні сучасних методів оцінювання стійкості підприємств варто враховувати певні їх загальні недоліки: суб'єктивність формування показників оцінки; відсутність достатньої кількості достовірної інформації для розрахунку показників; складність визначення нормативних значень показників оцінки.

Процедура оцінювання рівня стійкості автотранспортних підприємств повинна ґрунтуватися на основних принципах, які регулюють її методологію: науковості, комплексності, об'єктивності, систематичності та оперативності.

Отже, для об'єктивного оцінювання стійкості автотранспортного підприємства потрібен науково сформований та перевірений на практиці методичний апарат забезпечення оцінювання та прогнозування рівня стійкості з обґрунтованою системою показників.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Арєф'єва О. В. Концептуальні основи адаптивного управління функціонуванням та розвитком підприємств / О. В. Арєф'єва // Економіка та управління. – 2012. – № 3. – С. 107–111.
2. Галушко Є.С., Галушко С.А. Обоснование организационно-экономического механизма адаптации предприятия / Вісник СевНТУ: зб. наук. пр. Вип. 130/2012. Серія: Економіка і фінанси. – Севастополь, 2012. – С. 43–47.
3. Гончаренко О.М. Діагностика та інструментарій оцінки стійкого розвитку підприємства/ О.М. Гончаренко // Праці Одеського політехнічного університету. – 2011. Вип 2(36). – С. 312–319.

4. Григоруk П.М. Методи побудови інтегрального показника / П.М. Григоруk, І.С. Ткаченко // БІЗНЕСІНФОРМ.– 2012. – №4. – С. 34-38.
5. Карінцева О.І., Харченко М.О., Зіненко Ю.В. Застосування вартісного підходу оцінки конкурентоспроможності підприємств компресорного машинобудування/ О.І. Карінцева, М.О. Харченко, Ю.В. Зіненко // Механізм регулювання економіки. – 2013. – Т. 3 – С. 172–178.
6. Матвійчук А.В. Моделювання фінансової стійкості підприємств із застосуванням теорій нечіткої логіки, нейронних мереж і дискримінантного аналізу // Вісник НАН України. – 2010. – № 9.– С. 24–46.
7. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств : підручник / Міністерство освіти України. / Поддєрьогін А.М. – К.: КНЕУ, 2009. – 571 с.
8. Пономаренко Т.В. Оцінювання економічної стійкості підприємства на основі вартісного підходу / Т. В. Пономаренко // Економічний аналіз. – 2016. –Т. 24(2). – С. 106-113.
9. Суслів Ю.Е. Методологія и методи управління раціональністю соціально-економічних систем: монографія / Ю.Е. Суслів, Е.Ю. Суслів. – СПб. : СПбГІПТ, 2005. – 488с.
10. Табачникова Е.В. К вопросу о методах оценки устойчивого развития социально – экономической системы (на примере предприятия транспортной отрасли)/ Е.В. Табачникова //Вестник СибАДИ. – 2014. – Вып 4 (38). – С. 151–158.
11. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: навчальний посібник / Н.М. Ткаченко. – К.: Алерта, 2011. – 923 с.
12. Чібісова В.І. Методи оцінки і прогнозування банкрутства підприємств // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. –2012. – Вип. 22 (2). –С. 389-394.

REFERENCES

1. Arefjeva, O.V. (2012). Konceptualjni osnovy adaptivnogho upravlinnja funkcionuvannjam ta rozvytkom pidpryemstv // Ekonomika ta upravlinnja [Conceptual framework of adaptive management operation and development of the enterprises// Economics and Management], №3, 107-111. [in Ukrainian].
2. Galushko E.S., Galushko S.A. (2012). Obosnovanie organizacionno-ekonomicheskogo mehanisma adaptacii predpriyatiya [The essence, the function and location of organizational-economic mechanism of adaptation of the company], Visnyk SevNTU, 130/12., 43–47 [in Ukrainian].
3. Honcharenko, O.M. (2011). Diahnastyka ta instrumentariy otsinky stiykoho rozvytku pidpryemstva [Diagnostics and tools for assessing the sustainable development of the enterprise]. Pratsi Odeskoho politekhnichnoho universytetu – Odeskyi Politechnichniy Universytet. Pratsi, 2(36), 312-319 [in Ukrainian].
4. Hryhoruk, P. M. (2012). Metody pobudovy intehralnoho pokaznyka [Methods of integral index]. BiznesInform – BusinessInform, 4, 34–38 [in Ukrainian].
5. Karintseva O.I, Kharchenko M.O., Zinenko Y.V.(2013) Zastosuvannya vartisnogo pidhodu osinky konkurentospromozhnosti pidpryemstv kompresornogo mashynobuduvannya [The use of cost-based approach for assessing the competitiveness of compressor engineering enterprises //Mechanism of economic regulation]Mehanizm reguluvannya ekonomikoii, 3,172–178. [in Ukrainian].
6. Matviychuk A. (2010) Modeliuvannia finansovoi stiiikosti pidpryemstv iz zastosuvanniam teorii nechitkoi lohiky, neironnykh merezh i dyskryminatnoho analizu [Finance resistance of concerns modeling using fuzzy logics, neural networks and discriminant analysis the- ories]. Visnyk Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy, 9, 24-46.
7. Poddierogin A.M. (2009). Finansy pidpryemstv: Pidruchnik [Finances of enterprises. Textbook] Kyiv National Economic University – 571 [inUkrainian].
8. Ponomarenko T.V. (2016). Osinuvanna ekonomichnoi stiykostu pidpryemstva na osnovi vartisnogo pidhodu // Ekonomichniy analys[Evaluation of economic stability of the enterprise on the basis of value approach// Economic analysis], 24(2), 106-113[inUkrainian].

9. Suslov Y.E. (2005) Metodologiya i metody upravleniya racionalnostiu sosialno-ekonomicheskikh sistem [Methodology and methods of managing the rationality of socio-economic systems], SPb.: SPbGIPT. – 488 [in Russian].

10. Tabachnikova E. V. (2014) K voprosy o metodah osenki ustoichivogo razvitiya sosialno-ekonomicheskoi sustemy (na primere predpriyatiya transportnoi otrosli) [The question assessment methods of sustainable development of socio-economic system (for example the transport industry)] Visnyk SibADI, 4(38) 151–58 [in Russian].

11. Tkachenko N.M. (2011) Buhgalterskiy finansovyi oblik, opodatkovannya i zvitnist: navchalnyi posibnyk [Accounting, taxation and reporting: a textbook], – 923 [in Ukrainian].

12. Chibisova, I. V. (2012). Metody ocinky i proghnozuvannya bankrutstva pidprijemstv. Naukovi praci Kirovohrads'kogo nacional'nogho tekhnichnogho universytetu [Methods of bankruptcy assessment and prediction of enterprises // scientific papers of Kirovograd national technical university.], 22(2), 389-394 [in Ukrainian].

РЕФЕРАТ

Бойко В.В. Методи та підходи оцінки стійкості автотранспортних підприємств / В.В.Бойко, А.С.Куїмова // Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки». Науково-технічний збірник. – К. : НТУ, 2020. – Вип. 2 (47).

В статті був проведений аналіз наукових праць, на основі якого було сформоване власне авторське бачення підходів і методів стійкості автотранспортного підприємства.

Об'єкт дослідження – стійкість автотранспортних підприємств.

Мета роботи – на основі аналізу сучасних теоретичних підходів і практичного досвіду забезпечення економічної стійкості вітчизняних автотранспортних підприємств обґрунтувати основні методи оцінки стійкості підприємства.

Методи дослідження – загальнонаукові.

В сучасних нестабільних умовах функціонування підприємства автомобільного транспорту, як і інші суб'єкти господарювання виробничої і невиробничої сфери повинні підтримувати рівень ефективності діяльності та конкурентоздатності. Необхідною умовою підвищення ефективності функціонування і безперервного розвитку підприємств є забезпечення їх стійкості на основі врахування впливу факторів зовнішнього середовища і змін в діяльності суб'єктів господарювання. З огляду на це стаття авторів, присвячена дослідженню підходів та методів, системи показників, які використовуються для оцінювання стійкості підприємств в науковій методології та практиці є безумовно актуальною.

В Концепції стійкого розвитку України зазначається, що підприємства можуть забезпечити свій стійкий стан, якщо будуть брати до уваги не лише економічні аспекти діяльності, але й враховувати соціальні й екологічні ризики. Отже, узагальнення результатів дослідження вітчизняних й іноземних науковців в сфері методології оцінювання рівня стійкості підприємств автомобільного транспорту є своєчасне. Дослідження підходів і методів, які використовуються для оцінювання економічної, екологічної та соціальної стійкості є актуальним. Раціональний вибір підходів та методів оцінювання економічної стійкості підприємства є необхідною умовою його подальшого ефективного функціонування в довгостроковій перспективі за сучасних умов господарювання.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: СТІЙКІСТЬ, СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА, МЕТОДИ ОЦІНКИ, ПІДХОДИ, ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК.

ABSTRACT

Boiko V.V., Kuimova A.S. Methods and approaches of evaluation of the motor enterprises sustainability. Visnyk National Transport University. Series «Economic sciences». Scientific and Technical Collection. – Kyiv: National Transport University, 2020. – Issue 2 (47).

The analysis of scientific works was carried out in the article, on the basis of which the author's own vision of the approaches and methods of sustainability of the motor transport enterprise was formed.

The object of study is the stability of motor transport enterprises.

The purpose of the work is to substantiate the basic methods of assessing the firm's stability on the basis of the analysis of modern theoretical approaches and practical experience of ensuring the economic stability of domestic motor transport enterprises.

The research methods are generally scientific.

In today's volatile environment, the functioning of road transport companies, as well as other economic entities of the production and non-industrial sphere, must maintain the level of efficiency and competitiveness. A prerequisite for improving the efficiency and continuous development of enterprises is to ensure their sustainability based on the impact of environmental factors and changes in the activities of economic entities. In view of this article, the authors of the study of approaches and methods, the system of indicators used to assess the sustainability of enterprises in scientific methodology and practice is certainly relevant.

The Sustainable Development Concept of Ukraine states that enterprises can ensure their sustainability if they take into account not only the economic aspects of the activity, but also take into account social and environmental risks. Thus, the generalization of the results of the study of domestic and foreign scientists in the field of methodology for assessing the level of sustainability of road transport enterprises is timely. Research into the approaches and methods used to assess economic, environmental and social sustainability is relevant. The rational choice of approaches and methods for assessing the economic sustainability of the enterprise is a prerequisite for its continued effective functioning in the long run in the current economic environment.

KEYWORDS: SUSTAINABILITY OF ENTERPRESE, ECONOMIC SUSTAINABILITY, APPROACHES, ASSESSMENT METHODS.

РЕФЕРАТ

Бойко В.В. Методы и подходы оценки устойчивости автотранспортных предприятий / В.В.Бойко, А.С.Куимова // Вестник Национального транспортного университета. Серия «Экономические науки». Научно-технический сборник. – К.: НТУ, 2020. – Вып. 2 (47).

В статье был проведен анализ научных работ, на основе которого было сформировано собственное авторское видение подходов и методов устойчивости автотранспортного предприятия.

Объект исследования – устойчивость автотранспортных предприятий.

Цель работы – на основе анализа современных теоретических подходов и опыта обеспечения экономической устойчивости отечественных автотранспортных предприятий обосновать основные методы оценки устойчивости предприятия.

Методы исследования – общенаучные.

В современных нестабильных условиях функционирования предприятия автомобильного транспорта, как и другие субъекты хозяйствования производственной и не производственной сферы должны поддерживать уровень эффективности деятельности и конкурентоспособности. Необходимым условием повышения эффективности функционирования и непрерывного развития предприятий является обеспечение их устойчивости на основе учета влияния факторов внешней среды и изменений в деятельности субъектов хозяйствования. Учитывая это статья авторов, посвященная исследованию подходов и методов, системы показателей, используемых для оценки устойчивости предприятий в научной методологии и практике является безусловно актуальной.

В Концепции устойчивого развития Украины отмечается, что предприятия могут обеспечить свой устойчивое состояние, если будут учитывать не только экономические аспекты деятельности, но и учитывать социальные и экологические риски. Итак, обобщение результатов исследования отечественных и зарубежных ученых в области методологии оценки уровня устойчивости предприятий автомобильного транспорта является своевременное. Исследование подходов и методов, используемых для оценки экономической, экологической и социальной устойчивости является актуальным. Рациональный выбор подходов и методов оценки экономической устойчивости предприятия является необходимым условием его дальнейшего эффективного функционирования в долгосрочной перспективе в современных условиях хозяйствования

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: УСТОЙЧИВОСТЬ, УСТОЙЧИВОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ, ПОДХОДЫ, МЕТОДЫ ОЦЕНКИ, ИНТЕГРАЛЬНЫЙ ПОКАЗАТЕЛЬ.

АВТОРИ:

Бойко Вікторія Валеріївна, кандидат економічних наук, доцент, Національний транспортний університет, доцент кафедри економіки, e-mail: tori704@bigmir.net, тел.0442803016, Україна 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к.313, orcid.org/0000-0002-3312-5948

Куїмова Анастасія Сергіївна, Національний транспортний університет, аспірант кафедри економіки, e-mail: kuimovan@ukr.net, тел.0442803016, Україна 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка,1, к.313, orcid.org/0000-0002-4308-9629

AUTHOR:

Boiko Victoriia V., PhD, associate professor, National Transport University, associate professor, department of Economics, e-mail: tori704@bigmir.net, tel.0442803016, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omeljanovicha-Pavlenko str.,1 of.313, orcid.org/0000-0002-3312-5948

Kuimova Anastasia S., National Transport University, department of Economics, postgraduate, department of Economics, e-mail: kuimovan@ukr.net, tel.0442803016, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omeljanovicha-Pavlenko str.,1 of.313, orcid.org/0000-0002-4308-9629

АВТОРЫ:

Бойко Виктория Валериевна, кандидат экономических наук, доцент, Национальный транспортный университет, доцент кафедры экономики, e-mail: tori704@bigmir.net, тел.0442803016, Украина 01010, г.Киев, ул. М. Омеляновича-Павленко, 1, к.313, orcid.org/0000-0002-3312-5948

Куїмова Анастасія Сергеевна, Национальный транспортный университет, аспирант кафедры экономики, e-mail: kuimovan@ukr.net, тел.0442803016, Украина 01010, г. Киев, ул. М. Омеляновича-Павленко, 1, к.313, orcid.org/0000-0002-4308-9629

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бондар Н.М., доктор економічних наук, професор, Національний транспортний університет, професор кафедри «Економіка», Київ, Україна.

Бондаренко Є.В., доктор економічних наук, професор, президент Української академії інвестицій в науку і будівництво, Київ, Україна.

REVIEWER:

Bondar NM, Ph.D., (Dr.), professor, National Transport University, professor of the department of Economics, Kyiv, Ukraine.

Bondarenko EV, Ph.D., (Dr.), professor, President of Ukrainian Academy of Investments in Science and Construction, Kyiv, Ukraine.